

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3185/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.190/2016/4. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítélete, valamint a Szegedi Törvényszék 7.G.40.144/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó felszámolás alatt lévő gazdasági társaság 2017. január 20-án jogi képviselője (dr. Varga István; 5900 Orosháza, Tánacsics Mihály u. 18.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság főtktárának felhívására 2017. március 27-én kiegészített.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.III.21.190/2016/4. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítélete, valamint a Szegedi Törvényszék 7.G.40.144/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 1.1. Az indítványozó építőanyag-kereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság. Az indítványozó szegedi telephelyének megközelítését Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) megrendelése folytán megújuló villamos-pálya és felsővezetéke, illetve kapcsolódó létesítmények építése miatt 2009 augusztusától forgalomkorlátozás nehezítette, ezért az indítványozó 2009 novemberében a telephelyét mint üzletet bezárta, és azt raktárként üzemeltette. Az önkormányzat 2010. március 2-án támogatási szerződést kötött az indítványozóval, amely alapján az önkormányzat a 2009. szeptember 1-től 2009. december 31-ig terjedő időszakra 6 000 000 Forint, vissza nem térítendő támogatási összeget fizetett az indítványozónak, az indítványozó pedig vállalta, hogy az önkormányzati beruházásokkal összefüggésben keletkezett kártérítési igényét nem érvényesíti. A támogatást az önkormányzat átutalta, majd a 2010. január 1-től 2010. március 31-ig terjedő időszakra újabb támogatási összeget ajánlott fel, amit azonban az indítványozó nem fogadott el.
- [4] Az indítványozó kártérítési pert indított az önkormányzat ellen. Az elsőfokú bíróság a keresetet ítéletével elutasította, a másodfokú bíróság azonban, miután az indítványozó 2010. március 2-i joglemondását úgy értelmezte, hogy az a 2010. évben esedékes kárigényre nem vonatkozik, megváltoztatta az elsőfokú döntést, és jogerős ítéletével az önkormányzatot – az indítványozónál a 2010. január 1-je és 2010. május 31-e közötti időszakban keletkezett – 12 965 000 Ft összegű elmaradt haszon fizetésére kötelezte. A jogerős ítéletet a felülvizsgálati eljárásban eljáró Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] 1.2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban az indítványozó újabb keresetet nyújtott be az önkormányzat ellen a Szegedi Törvényszékhez, amelyben annak megállapítását kérte, hogy a 2010. március 2-án megkötött támogatási szerződés 4.3. pontja érvénytelen, mert nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, a kárigényről való lemondás értékaránytalan.
- [6] Az indítványozó az eljárás során kizárási kérelmet is előterjesztett a törvényszék ellen. Ebben arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróság elnökének férje az önkormányzat jogi képviselőjének sógora. Ez a rokoni kapcsolat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 13. § alapján ugyan nem minősül hozzátartozói kapcsolatnak, mégis sérti a jogvita objektív elbírálásának látszatát. Emellett arra is hivatkozott, hogy a törvényszék az önkormányzat székhelyén működik, az ott lakó bírák mint választópolgárok választják meg a polgármestert és az önkormányzat képviselő-testületét, ezért a bírák mint választópolgárok szavazáson való „véleménynyilvánítása” befolyásolhatja őket döntéshozatalukban, ami az igazságszolgáltatás pártatlanságának sérelmét eredményezi.

- [7] A Szegedi Ítéltábla Gpkf.III.30.462/2015/2. számú végzésével a kizárást megtagadta. Az ítéltábla a végzés indokolásában kifejtette, hogy a kérelem egyrészt nem ad alapot a Pp. szerinti kizárás megállapításához, hiszen a törvényszék elnöke és az önkormányzat jogi képviselője között nem áll fenn a Pp. által meghatározott szintű rokoni kapcsolat, másrészt – a rövid úton beszerzett értesülése alapján – arra is rámutatott, a törvényszék elnöke esetében időközben bekövetkezett családi állapot változás folytán már a távolabbi szintű rokoni kapcsolat is megszűnt. A szubjektív okból, elfogultsági alapon fennálló kizárási eset fennálltának vizsgálata során az ítéltábla döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a Szegedi Törvényszék polgári ügyszakának valamennyi bírája és a törvényszék elnöke is egybehangzóan úgy nyilatkozott, hogy nem érzi magát elfogultnak az ügyben. Az ítéltábla az önkormányzati választásokra való hivatkozással összefüggésben kifejtette, hogy az olyan általános objektív két körülményre vonatkozik, amelyek nem állnak egymással közvetlen logikai összefüggésben, és ebből nem lehet arra következtetni, hogy a törvényszék bírától az ügy pártatlan intézése ne lenne elvárható.
- [8] A Szegedi Törvényszék ezt követően 7.G.40.144/2015/14. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta. Az ítéltábla az indítványozó által benyújtott újabb elfogultsági kifogás kapcsán kifejtette, hogy részben ugyanazon indokokra hivatkozott, amelyek alapján a korábbi kizárási kérelmet már megtagadta, továbbá az első fokon eljáró bíróval szemben az ítélet meghozatala után, utólagosan már nem terjeszthető elő kizárási kérelem. Arra is rámutatott az ítéltábla, hogy az a körülmény, miszerint az eljáró bíró az indítványozó felszámolási eljárását elrendelő bíró is egy személyben, olyan, az általánosság szintjén mozgó hivatkozás, amellyel szemben az elsőfokú bíró elfogultlanságát deklaráló saját felelős nyilatkozata áll, így ez sem alapozná meg a kizárást.
- [10] Az indítványozó az ítéltábla döntésének felülvizsgálatát kérte a Kúriától, azonban a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogait. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított pártatlan bírósághoz való jogának sérelmével összefüggésben az indítványozó ugyanazon okfejtést adta elő, mint az első- és másodfokú eljárás során előterjesztett kizárási kérelmeiben.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, azonban ezzel összefüggő indokolást nem adott elő beadványában.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] A Kúria ítélete ellen nincs helye további jogorvoslatnak, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [16] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [17] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [18] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve részben tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [19] 3. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogának sérelmét is állította, azonban a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát kizárólag megemlítette, jogsérelmét alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az alkot-

mányjogi panasz ezen részében az Abtv. 27. § a) pontjának, valamint az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglaltaknak nem felel meg.

- [20] 4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek megfelelő – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító – indítványrészt tekintetében, a befogadhatóság tartalmi követelményeit vizsgálva az alábbi következtetésre jutott.
- [21] 4.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a független és pártatlan bírósághoz való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljárás követelményrendszerének olyan lényeges elemei, amelyek érvényesülése a többi alkotmányos alapjog védelmének alapját adják. A pártatlan bírósághoz való alapjog az adott ügyben eljáró bírótól az eljárásban részt vevő felek és az ügy iránti elfogulatlanságot és előítéletektől való mentességet követeli meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság a bírői pártatlanság megítélése kapcsán figyelembe veszi az Emberi Jogok Európai Bíróságának a joggyakorlatát is. Ez alapján a bírői pártatlanság megítélésekor a külső látszat is jelentős szerephez jut. Azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétségesse. {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32], 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]}
- [23] 4.2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott indokok valójában az érdemi döntés megváltoztatására irányuló kritikájaként minősíthetőek, amelyeket a panaszos pervesztessége miatt a bíróság elfogultságaként értékelt.
- [24] A törvényszék elnöke és az első fokon eljáró bíró objektív szempontokkal igazolható pártatlanságának látszata sem magát az eljárást, sem az ügy megítélését vagy a feleket illetően nem vált kétségesse. Az Alkotmánybíróság az indítványnak a pártatlan bírósághoz való jogra hivatkozó fenti érvei alapján nem észlelt olyan körülményt, amely a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet valószínűsítene, továbbá az indítványozó állításai nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [25] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/337/2017.

